

Nepoučitelní rodiče?

Dlouhodobě odmítám přijmout myšlenku, že rodiče jsou nepoučitelní a že každý si musí při výchově dítěte projít úplně vším na vlastní kůži. Tedy i v těch případech, kdy existují léta známé a osvědčené postupy. V průběhu let je totiž zřejmé, že rodiče všeobecně mnohem lépe znají a současně více uspokojují fyzické a leckdy i psychické potřeby dětí. Takže všeobecně pečujeme o děti více a kvalitněji. Současně se však zvyšují požadavky na dítě, takže edukační praxe stejně za nimi neustále pokulhává. Že tyto znalosti na druhé straně zesilují rodičovské obavy a úzkosti, je nasnadě. O to více je však také vidět, když se někdo o dítě příliš nestará podle dnešních standardů nebo když některou oblast zcela opomíjí. Leckdy to je z nedostatečných znalostí. Školství se vzdělávání v této oblasti věnuje minimálně a příklad vlastních rodičů je v řadě ohledů nedostatečný. Např. trvale velmi špatná úroveň rozvoje řeči jednoznačně signalizuje, že rodiče tuto oblast podceňují a nevěnují se jí dostatečně. Jedou s dítětem lyžovat do Alp, do Řecka k moři, koupí mu tablet a přitom si neuvědomují (nevědí), že pro spokojenost i všestranný rozvoj malého dítěte je mnohem důležitější, aby s ním hodně byli, povídali si s ním, vyprávěli mu, odpovída-

li na nekonečné otázky, poslouchali jeho nekonečné vyprávěny, předčítali mu knížky. Rodiče chtějí dítěti dopřát co nejvíce, třeba i to, co sami neměli, takže o to více se snaží o nevšední zážitky. Totéž ovšem platí pro nepříliš dobrou tělesnou kondici současných dětí. Děti mnohem méně lítají volně venku, lezou po stromech, jsou méně špinavé, místo toho víc ukázněně chodí na procházky, navštěvují organizované pohybové aktivity, více se vozí auty, dokonalejší veřejnou dopravou, vysedávají u tabletů.

Je pravda, že všechno, co děláme poprvé, je spojeno s větší nejistotou, obavami, úzkostí. Platí to v zaměstnání, v mezilidských vztazích, nevyhýbá se to ani výchově dětí. Problém je, že někdy jako rodiče podléháme úžasným novým a progresivním cestám výchovy i vzdělání, způsobům výživy. Jen nevíme, že jde zpravidla o malý výsek toho, co máme s dítětem absolvovat na cestě k dospělosti. Máme a v životě uplatňujeme dílčí znalosti, schází nám hlubší znalosti vývojové psychologie i všeobecné metodologie, nevidíme souvislosti, je pro nás velmi obtížné posuzovat nové poznatky kriticky. Nepřijali jsme, že rodičovství je dnes zaměstnání na plný úvazek, byť se dá s úspěchem rozdělit mezi dvě, tři osoby. Sebesilnější jednotlivý zážitek nemůže vyvážit každodenní a docela

obyčejnou péči blízkých osob. Je pravda, že v dospělosti si možná spíše vybavíme z dětství právě některou jednotlivou silnou zkušenost a ne to, že maminka nebo táta byli trvale k dispozici, že nám pofoukali bolístky, že jsme měli sice výborné, ale docela obyčejné palačinky s marmeládou, ráno kakao, že jsme s nimi sekali dříví a chodili na houby a večer nám četli pohádky a čekali s námi, dokud neusneme.

Když pak srovnáváme to, co jako odborníci víme (a jistě nejde o revoluční poznatky z minulého týdne), s běžnou praxí, vstávají nám leckdy vlasy hrůzou, co všechno rodiče vymyslí. Problém však není vždy v tom, že by dnešní rodiče dělali něco úplně špatně, jen nerespektují změněné nároky a požadavky života. A současně nemají odpovídající poznatky.

Už bychom se měli zbavit pohledu, že k výchově dítěte stačí rodičovská láska. Jde totiž i o znalosti a technologické dovednosti, které lze do značné míry vyučovat a trénovat. Svůj velký díl by měla nabídnout škola. A pak další odborníci, na které se rodiče obbracejí s problémy dětí. Pediatr má velmi dobrou pozici působit i mimo akutní zdravotní problém právě ve směru vhodné výchovy a vzdělávání.

*PhDr. Václav Mertin
dětský psycholog*